

Tekmovanje v recitiranju decimalk števila pi

RADIO SLOVENIJA 1, 14. 3. 2025, **JUTRANJI PROGRAM**, 6:45

NATAŠA RAŠL (voditeljica)

Danes je 14. marec, torej 14. 3. Ta datum je pa v ameriškem formatu zapisan s trojko na 1. mestu. To so, to so pa potem prve tiste najbolj znane cifre števila pi, ne, torej 3,14.

IGOR VELŠE (voditelj)

Ja, število pi je znano kot razmerje med obsegom kroga oziroma da, med obsegom kroga in njegovim premerom. Je nekakšen simbol matematike. Njegove decimalke pa se nizajo v neskončnosti. Noben vzorec decimalk se ne ponovi. Torej temu pravimo iracionalno število in ga ne moremo izraziti z ulomkom dveh števil. Lahko pa povem, da je približek števila pi $22/7$, ampak samo približek.

NATAŠA RAŠL (voditeljica)

Samo približek. In o tej kulturni matematični konstanti smo govorili že v eni izmed preteklih epizod Konstante. V naslednjih minutah pa se bomo postavili v kožo tistih nadobudnih ljubiteljev, res ljubiteljev matematike, ki si zastavijo celo cilj, da se bodo povsem na pamet naučili recitirati 100, 200, 1.000, celo več kot 10.000 decimalk tega števila. Jaz bi na na tem tekmovanju rekla 3,14.

IGOR VELŠE (voditelj)

Ja.

NATAŠA RAŠL (voditeljica)

Potem bi se ustavilo.

IGOR VELŠE (voditelj)

Tudi jaz.

NATAŠA RAŠL (voditeljica)

Si sicer ljubitelj matematike vseeno glede na vse tiste podatke, ki si jih prej povedal o številu pi, a?

IGOR VELŠE (voditelj)

Bom rekel tako, da si nisva sovražna in jo... Vsaj, vsaj toliko sva si blizu, da znam pomagati svoji hčeri, ki je sicer še v osnovni šoli, ampak si upam trditi, da bo tako tudi, ko bo šla v srednjo šolo.

NATAŠA RAŠL (voditeljica)

No, zanimivo. Zanimivo. Ja...

IGOR VELŠE (voditelj)

Število pi sicer velja, ja, za nekako mistično, matematično konstanto. Doslej nam je ob pomoči računalnika menda uspelo izračunati okoli 31,4 bilijona decimalk števila pi. Pravzaprav me zanima, zakaj sploh izračunavati tako daleč.

NATAŠA RAŠL (voditeljica)

Ja. Kdo bi vedel? Zaradi ljubiteljev. Ne, pa tudi sicer, ne, je res zanimivo, kje povsod se pojavlja to število, ne. No in ker pa smo ljudje vedno tudi malček nori, ne, si nekateri torej navdušenci postavijo torej za cilj, da se na pamet naučijo čim več decimalk tega neskončnega števila in se preizkusijo potem na tekmovanjih. Tudi pri nas. Poslušajmo, kako se to sliši, torej recitiranje števil števila pi na pamet.

TIBOR HVALA

3,1415926535897932384626433832792884197169399.

IGOR VELŠE (voditelj)

In tako zdaj približno eno uro.

NATAŠA RAŠL (voditeljica)

Eno uro. Ja.

IGOR VELŠE (voditelj)

Neverjetno.

NATAŠA RAŠL (voditeljica)

Neverjetno.

IGOR VELŠE (voditelj)

To je danes 17-letni Tibor Hvala, ki je že pri 13 letih postal slovenski rekorder v recitiranju decimalk števila pi. To je bilo leta 2021.

NATAŠA RAŠL (voditeljica)

Tako. Takrat je na tekmovanju recitiral kar 10.123 decimalk.

TIBOR HVALA

Zdravo. Jaz sem Tibor Hvala, dijak Gimnazije Poljane. Hodim v 3. letnik in sem državni rekorder v recitiranju števila pi.

NATAŠA RAŠL (voditeljica)

Tako in to torej od leta 2021. Od takrat ga ni še nihče premagal.

IGOR VELŠE (voditelj)

Morda, morda se bo to spremenilo prav danes, ko na **Fakulteti za matematiko in fiziko Univerze v Ljubljani**, kot vsako leto, pripravljajo omenjeno tekmovanje. Do včeraj se je nanj prijavilo 24 tekmovalk in tekmovalcev.

NATAŠA RAŠL (voditeljica)

In stari so od 8 do 80 let. Pazi to?

IGOR VELŠE (voditelj)

Od 8 do 80.

NATAŠA RAŠL (voditeljica)

Ja. Tibor Hvala bo tokrat samo v vlogi gledalca. Sodeloval je do danes res samo enkrat, torej takrat, ko je postal prvak pred štirimi leti in takrat je bil v 8. razredu osnovne šole.

TIBOR HVALA

Ja, v bistvu se začelo že eno leto prej, ko bi mogli imeti na šoli najprej tekmovanje v recitiranju števila pi, pa sem se prijavil in... Pač jaz sem se v bistvu hotel jih naučiti tako ene 100, mal za, malo za foro. Pol mi je pa bi rekla, da pač bi se splačalo pač potruditi. Sem se jih naučil takrat 1000. Pol pa ni bilo ne šolskega tekmovanja, ne tega državnega zaradi...

+

NATAŠA RAŠL (voditeljica)

...korone...

TIBOR HVALA

...korone, ja. Pol sem jaz v bistvu nekako malo pozabil na to. Pol pa eno leto kasneje sem se pa odločil januarja, da lahko spet probam in potem februarja je imel Nik Škrlec neko svojo predstavo, ki se imenuje Naj gre vse v pi, v kateri je povedal, da jih on zna načeloma 9.999 in da pač planira jih povedat marca. Jaz sem jih takrat znal 2000 in takrat sem si pač zadal cilj, da ga premagam in pač potem sem jaz recitiral in sem jih povedal 10.123.

NATAŠA RAŠL (voditeljica)

In pometel je s konkurenco, čeprav Nika Škrleca, igralca, ne, in televizijskega voditelja tisto leto potem na tekmovanju niti ni bilo, do danes, kajti menda se je tokrat Nik spet prijavil na tekmovanje, tako da bo še zanimivo danes. Od 10. ure torej naprej na ljubljanski **Fakulteti za matematiko in fiziko**.

IGOR VELŠE (voditelj)

Ja, Tibor je poslušan fant in ima mamo, ki ve, kje ga podpreti in ga vzpodbuditi, a ne. Sicer pa Tibor Hvala pravi, da ga matematika in številke zanimajo že od majhnega, ampak da brez vztrajnega treninga seveda ne bi šlo. 2 meseca vsak dan je takrat pri 13 letih vadil in se na pamet učil decimalke števila pi.

TIBOR HVALA

In potem so mogel to balansirati še s šolo. Potem sem imel treninge nogometa in akrobatskega rokanola. Se mi zdi, da sem imel 7 treningov na teden, pa še vsak dan sem mogel eno uro ponoviti, pa potem še se pač nove te decimalke naučiti, ko pa sem rabil 5 minut za 100 decimal, da pač sem res znal. To je bilo nekak, ja, 15 minut približno. Potem pa odvisno od dneva. Kakšen dan se nisem nobene naučil. Potem kakšen dan sem se tudi 700, 800. Odvisno, koliko sem imel časa. Saj tudi vmes, ko je bila karantena, sem recimo sem šel teči, ne vem, 2, 3 kilometre, ne vem, 15, 20 minut, sem vmes pa ponovil vse te decimalke. Samo to je bilo takrat, ko jih je bilo še malo, ne vem, do 3000 recimo, pa sem sproti pač recitiral v glavi. Saj potem ko sem odrecitiral tisto, nisem nikoli več... Potem se samo jih pozabil. Zdaj jih znam še okrog 200 samo. Ostale sem vse pozabil, ker nisem nič ponavljal. Sem imel res polno glavo.

NATAŠA RAŠL (voditeljica)

Samo 200 mu jih je ostalo v spominu. Recitiranje torej teh 10.123 decimalk je takrat pred štirimi leti na samem tekmovanju, torej kot smo rekli, trajalo kar eno uro.

IGOR VELŠE (voditelj)

Eno uro in imel je res hiter tempo. Smo slišali, kako hitro govori tudi v posnetku.

NATAŠA RAŠL (voditeljica)

Ja.

PETER UGRIN (violinist zasedbe Swingatan)

V povprečju je povedal približno 3 decimalke na sekundo. Obstajajo različne tehnike pomnjenja. Ampak takrat 13 letni Tibor se je znašel čisto po svoje.

TIBOR HVALA

Mami mi je v bistvu predlagala, da naj probam tako, da si jih po 5 decimalk napišem, pa da vidim pol, kako mi bo in sem pač tako naredil. Po 5 decimalk potem v stolpce in v bistvu mi je to ful ustrezalo. In sem imel, pol te petke sem pač si ke neke vzorce zapomnil, sem jih potem zlagal v petdesetke, v stotke in potem stotke skupaj do pač 10.000.

NATAŠA RAŠL (voditeljica)

24 listov je imel, 420 decimalk na vsaki strani. Nepredstavljivo je, da bi se nekaj takega nekdo sploh učil na pamet, no. Pravi, da mu je precej pomagal dober fotografski spomin.

TIBOR HVALA

Mislil tako v realnem življenju ne, ker pač res veliko stvari pozabljam. To bi sploh moja mami lahko potrdila. Ampak s temi številkami je mogoče bilo nekak tako. Ker tudi, ko sem recitiral, sem si predstavljal stran, list pred sabo, sem vedel točno kje sem. In tudi, ko me je mami pregledovala, pa če se je slučajno izgubila, sem ji pač vedno povedal, ne vem, drugi stolpec zgoraj ali pa sredina. Pač vedel sem kje. Tako da ja, v tem smislu za številke mogoč imam fotografski spomin, ja.

IGOR VELŠE (voditelj)

Ne da jo ona spodbujala njega, on je spodbujal njo naj sledi. Naj uspe slediti. Eno uro smo rekli, da je recitiral številke, številke števila pi. Vmes si je lahko privoščil kakšen požirek vode, se torej za hip ustavil, ves čas pa je sedel.

NATAŠA RAŠL (voditeljica)

Tako. Na tem tekmovanju, ne.

IGOR VELŠE (voditelj)

Ja.

NATAŠA RAŠL (voditeljica)

In če bi se zmotil, bi seveda bilo takoj konec oziroma če se ne bi vsaj zelo, zelo hitro popravil.

TIBOR HVALA

Torej, če bi jaz rekel 3,24 je, to je že konec. Če bi pa rekel 3,2, ne narobe. 14159, to je v redu. Ker če se takoj popraviš, ko je ena narobe, je v redu. Ampak potem pa, če jih je že več narobe, pa potem je pa zmeda in je zato konec. Enkrat sem se tudi na tekmovanju popravil, ampak ne zato, ker bi se zmotil. Samo, ker sem imel res že tako suha usta, da sem, 3 pa 4 sem enako govoril, in sem za vsak slučaj, da ne bi me narobe razumeli ali pa da ne bi bil kakšen problem, sem pač še enkrat ponovil.

IGOR VELŠE (voditelj)

Tričlanska komisija je skrbela, da so bile seveda vse našete recitirane številke prave. Ko mu je uspel ta slovenski rekord, je bil približno na 28. mestu na svetovni lestvici. Mimogrede, prvi na svetu je neki Indijec, ki je v 17 urah in 14 minutah recitiral 70.030 števk tega števila.

NATAŠA RAŠL (voditeljica)

Ja, noro, ne. Tibor Hvala pravi, da bo po končani gimnaziji najverjetneje študiral finančno matematiko. Ta izkušnja pa mu je v resnici tudi veliko dala, poleg naslova rekorderja tudi neko samozavest za naprej.

TIBOR HVALA

Ja, zadal sem si cilj in pač z veliko dela in truda sem pač ga uspel doseči. Je pa treba tle poudariti tudi pač pomoč družine, ne. Mama mi je pač, vsak dan me je pregledovala. Vsak dan eno uro. Potem sestra mi je pa, pač z njo sem pa v bistvu napis vse te številke po 5. Tako da pač je bilo nekak družinski uspeh, če bi se tako izrazil.

NATAŠA RAŠL (voditeljica)

Družinski projekt, ne. Podpiramo to, ne, vsekakor, ne. Sploh pa to, mislim da je pomembno poudariti, ne, da si tako mlada oseba postavi neki na videz res nemogoč cilj. Se res zanj potruji in pa na koncu celo uspe.

IGOR VELŠE (voditelj)

Ja, čestitke Tiborju. Študiral bo finančno matematiko.

NATAŠA RAŠL (voditeljica)

Ja.

IGOR VELŠE (voditelj)

Se zdi kar logično, a ne, da...

NATAŠA RAŠL (voditeljica)

Logična izbira, a ne. Bo pravšnja.

IGOR VELŠE (voditelj)

Da bo kaj od svojega talenta in truda tudi imel, ne.

NATAŠA RAŠL (voditeljica)

Ja, res neverjeten gospodič in želimo mu srečo, ne. Čeprav, ne, kot smo rekli, morda ga bo danes Nik Škrlec prehitel ali kdo drug. 24 jih bo na tekmovanju.

IGOR VELŠE (voditelj)

Naj zmaga najboljši.

NATAŠA RAŠL (voditeljica)

Naj zmaga najboljši, ne, ali star, torej 8 let ali 80, ali neki vmes.

IGOR VELŠE (voditelj)

Ja.

NATAŠA RAŠL (voditeljica)

Tako.

IGOR VELŠE (voditelj)

Dobro. Si predstavljaš... Ne, jaz si ne predstavljam.

NATAŠA RAŠL (voditeljica)

Kaj?

IGOR VELŠE (voditelj)

Večkrat ponavljamo o Vrba, srečna, draga vas, domača, ko vadim doma oziroma se pripravljam na branje. Si ne predstavljam, da bi izgovarjal številke.

NATAŠA RAŠL (voditeljica)

Da bi številke izgovarjal?

IGOR VELŠE (voditelj)

Ja.

NATAŠA RAŠL (voditeljica)

In to eno uro?

IGOR VELŠE (voditelj)

Ja. Ker nekako si ne moreš pomagati s smislom povedanega.

NATAŠA RAŠL (voditeljica)

Saj to, ne. Ja, očitno on si je s tem fotografskim spominja. On je nekako videl pred seboj te vzorce. On je slike videl, ne, teh številka. Tako da zanimivo.

IGOR VELŠE (voditelj)

Zanimivo.

NATAŠA RAŠL (voditeljica)

Zanimivo. Odlično.

IGOR VELŠE (voditelj)

Čestitke vsej družini.

NATAŠA RAŠL (voditeljica)

Tako. Tako. Dobre 4 minute in ura bo sedam. Druga jutranja kronika bo kmalu na sporedu.